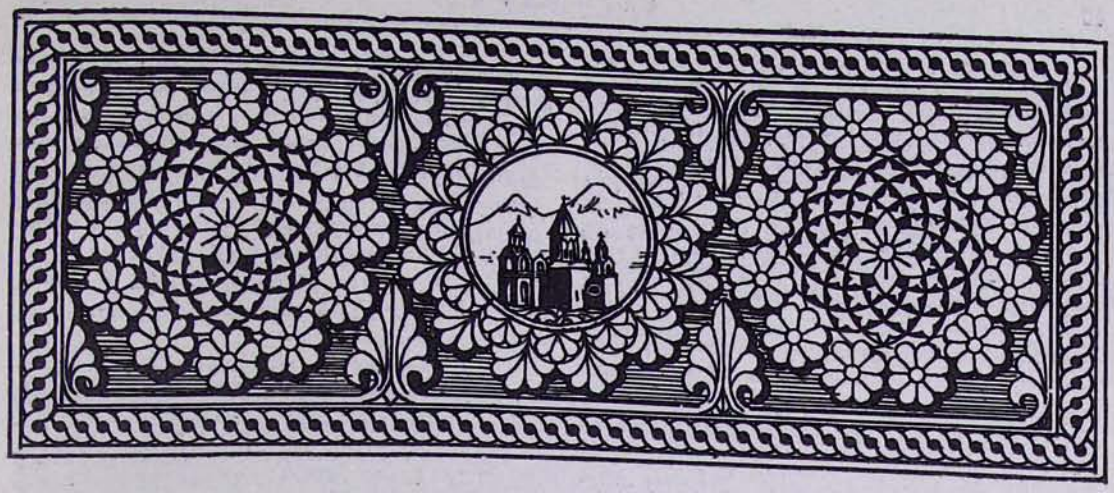

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ԵՎ ՇՆՈՐՀԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՎԵՀԱՐԱՆԻ ԾԱՂԿՅԱ ԴԱՇԼԻՃՈՒՄ

Կիրակի է, հոկտեմբերի 12-ը։ Մայր Աթոռը ողողվել է Հայաստանի աշնանային արևի շողերով։ Ժողովուրդը խումբ-խումբ հավաքվում է Մայր Տաճար և բակի մեջ։ Ամեն կողմ տոնական եռուզեռ է և ուրախություն։

Ժամը 9.30-ից ինքնաշարժերի շարասյունը ներս է մտնում ավագ դարբասից, բերելով պատվարժան պատգամավորներին, հյուրերին և Սփյուռքահայ ուխտավորներին։

Ավարտվել է առավոտյան ժամերգությունը։ Փոքր դադարից հետո վերստին ղողանջում են Ս. Էջմիածնի զանգերը, և տարածվելով Արարատյան դաշտի վրա, հասնում են մինչև հեռուները՝ լցվելու համար բոլոր հայ հոգիների մեջ անխտիր...

Ժամն է եպիսկոպոսական հանդիսավոր պատարագի։ Պատարագում է Նորին Սրբազնություն ամենապատիվ Տ. Խաչ արքեպիսկոպոս Աջապահյանը՝ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսության Տեղապահը։

Պատկառելի եկեղեցական թափորը հանդիսավորությամբ, ժողովրդական խանդավառ արտահայտությունների միջով հոբելյար Վեհափառ Հայրապետին առաջնորդում է Մայր Տաճար։ Վեհափառ Հայրապետի ամպհովանին կրում են պր. Նուպար Կյուլպենկյանը, պր. Սարգիս Քյուրքճյանը, պր. Երվանդ Հյուսիսյանը և պր. Երվանդ Աղաճանյանը։

Հավատացյալ ժողովրդի հսկա զանգվածը բաժանված է երկուսի և երկյուղած ու սրտառուչ հայացքով հետևում Նորին Ս. Օծության ու գլխահակ ընդունում Նրա օրհնություններ։ Տաճարի երկու դասերում տեղ են գրավել հայ և օտար պատգամավորներ, հյուրեր և պաշտոնական անձնավորություններ և ուխտավորներ։

Սրբազան պատարագը շարունակվում է հոգեզմայլ թովչությամբ, գերելով բոլոր-բոլո՜ր հոգիները։ Երգում է Մայր Տաճարի երգչախումբը Եկմալյան սուրբ պատարագը՝ խմբավար պր. Հրանդ Գևորգյանի ղեկավարությամբ։

«Հայր մեր»-ի պահին խանդավառ ու գեղեցիկ քարոզ է խոսում Եգիպտոսի հայոց թեմի բարեխնամ առաջնորդ **գեղաշնորհ Տ. Մամբրե արքեպիսկոպոս Սիրունյանը.**

> «Ցորքան ժամանակս իցեմ հեթանոսաց առաքեալ, զպաշտօնն իմ փառաւոր առնեմ»։
>
> (ՀՌՈՄ. ԺԱ 13)

«Հանդիսավոր առիթով մը առաքյալն Պողոս այս խոսքերը ուղղելով հռոմայեցի հավատացյալ ժողովուրդին կըսեր. «Ցորքան ժամանակս իցեմ հեթանոսաց առաքեալ, զպաշտօնն իմ փառաւոր առնեմ»։

Նույն այդ խոսքերը կրնա արտասանել հանդիսավոր օրվան մեջ և այս պահուս մեր անմոռաց Հայրապետը, առաքյալի հավատքով և առաքյալի հուզումով՝ Իր հինգամյա հոբելյանին և գահակալության երրորդ տարեդարձին առիթով.

«Իբրև Հայրապետ և Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց և Գահակալ լուսավորչահաստատ Հայրապետական Աթոռին՝ պաշտոնս պիտի փառավորեմ»։

Ցնծության մեջ է այսօր բովանդակ հայոց ժողովուրդը Հայաստանեն ներս ու գաղութներու մեջ, վասնզի երջանիկ բախտը վիճակված է իրեն տոնելու և տոնախմբելու հինգամյա հոբելյանն ու գահակալության երրորդ տարեդարձը իր սիրեցյալ Հայրապետի՝ Տ. Տ. Վազգեն Ա Սրբազնագույն Կաթողիկոսին Ամենայն Հայոց։

Նորին Ս. Օծությունը մոռցավ աշխարհը իր բազմապիսի առավելություններով, արհամարհեց աշխարհի փառքերն ու մեծությունները, Իր ազգանվեր ու հայրենանվեր գործը չշփոթեց երբեք նյութի ու նյութականի հետ, Իր պարծանքի առարկան Քրիստոսի խաչը նկատեց և տոնական և փառավորումի այս հանդիսավոր պահուն մեր սիրեցյալ Հայրապետը արդար հպարտությամբ Իր խաչը ի ցույց կդնե աշխարհին և մեզի ամենուս և կհայտարարե արդար հպարտանքով մը. «Ես պարծանքի միակ առարկա մը ունիմ, այն ալ Քրիստոսի խաչն է»։

Գաղափարի մարդը եղավ ու մնաց մեր անզուգական Հայրապետը, Իր փառքը, Իր վարձատրությունը փնտռեց ու գտավ միշտ Իր հոգևոր զավակաց երջանկության մեջ, Հայաստանյայց Օկեղեցվո պայծառության մեջ, Իր Հայրենիքին վերակառուցման մեջ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի շինության ու շենության մեջ և ամենը ոսնենալու համար չխնայեց ոչ մեկ ջանք ու աշխատանք, տված Իր անձը, հոգի դրավ Իր գործին մեջ, սիրտ ու զգացում դրավ Իր աշխատանքին մեջ, սերմեր նետեց պարարտ հողերու վրա, որոնք սկսան աճիլ և պտղաբեր դառնալ և այս ամոր համար, որ Հայոց աստվածարյալ Հայրապետը եղավ ամեն բանե առաջ և ամեն բանե ավելի հավատքի մարդը և իբր այդ կեցած Աստուծո և Իր խղճմտանքին առջև, կեցած Իր հոգևոր զավակներուն առջև հոգեկան անդորրությամբ և անխղճահար առաքյալին պես ու առաքյալի հավատքով պիտի կարենա ըսել.

«Իբրև Հայրապետ և Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց, իբրև պահապանը Հայրապետական Աթոռին Հայոց պիտի փառավորեմ պաշտոնս»։

Հավատացյա՛լ սիրելիք, 1955 հոկտեմբերին հայոց ազգային-եկեղեցական պատմության մեջ բացվեցավ նոր դարագլուխ մը, որ հատկանշական եղավ իր բարերար արդյունքներով, շնորհիվ մեր երիտասարդ, հավատավոր, կորովի, ազգանվեր, եկեղեցանվեր և հայրենասեր Հայրապետին՝ Նորին Ս. Օծություն Տ. Տ. Վազգեն Ա Կաթողիկոսի։

Որքա՜ն տխուր էր երեկը, սակայն փա՜ռք Նախախնամության հուսատու և լուսատու է մեր այսօրը։

1955 սեպտեմբեր—հոկտեմբերին գումարված հայոց Ազգային-եկեղեցական ժողովը իմաստություն ունեցավ Հայոց Հայրապետական Գահոն վրա բազմեցնելու եկեղեցական Գահոն վրա բազմեցնելու եկեղեցանվեր և հայրենանվեր եկեղեցական մը, հանձին Նորին Ս. Օծություն Տ. Տ. Վազգեն Ա Սրբազագույն Կաթողիկոսի։

Փոխվեցավ դրությունը Մայր Աթոռեն ներս, շինարարական աշխատանքը սկսավ ուժգին թափով ամեն մարզերեն ներս։ Զարկ տրվեցավ երջանկահիշատակ Գևորգ Զ Կաթողիկոսով սկսված ճեմարանական աշխատանքին և Մայր Տաճարի նկարազարդման և բարեզարդման աշխատանքներուն։

Կազմակերպվեցավ միաբանական կյանքը՝ երիտասարդ և հավատավոր վարդապետներ, օժտված կրոնական խնամյալ դաստիարակությամբ, մեկնեցան զանազան վիճակներ՝ հավատքի հուրը վառելու համար մեր հավատավոր ժողովուրդի հոգիին մեջ։

Գլխավոր կեդրոններուն մեջ, մեր շնորհազարդ Հայրապետի ջանքերուն շնորհիվ և մեր Կառավարության բարեհաճ թույլտվությամբ բացվեցան մեր եկեղեցիները և մեր հավատավոր ժողովուրդը ծնրադիր աղոթեց Լուսավորչի, Սահակ-Մեսրոպի Աստուծուն, որ զինք պահած, պահպանած և հասցուցած էր այս երջանիկ թվականին։

Աղոթեց հայոց ժողովուրդը ծնրադիր իր Աստուծուն, որ իրականացուցած էր իր դարավոր երազը, Հայրենիք տված էր իրեն, խոհական, իմաստուն և հայրենաշեն Կառավարություն տված էր իրեն։

Փաստ այս ճշմարտության՝ այս հսկայաքայլ հառաջդիմությունը ամեն մարզերու մեջ և շինարարական այս հսկա աշխատանքը, որ կտարվի մեր Կառավարության վերին հսկողությամբ։ Երևանը, մեր անմոռաց և սիրուն Երևանը կենդանի փաստն է այս ճշմարտությանց։

Հայոց ժողովուրդը ծնրադիր աղոթեց Միածնաէջ այս հոյակերտ Տաճարին մեջ իր Աստուծուն, որ շնորհած էր իրեն հրաշագործ Հայրապետ մը՝ հոբելյար Տ. Տ. Վազգեն Ա Սրբազնագույն Կաթողիկոսը, որուն օրհնյալ շունչին տակ և հզոր կամքով և իմաստուն

ղեկավարությամբը իրականություն դարձան Իր կազմած բոլոր շինարարական աշխատանքները։

Հայրենիքեն հեռու, Լիբանանի, Եգիպտոսի, Իտալիո, Ֆրանսայի և Անգլիո մեջ դադար առած Հայաստանյայց Եկեղեցվո զավակները չեն կրնար մոռնալ երբեք կրոնական խանդավառությամբ օծուն այն գեղեցիկ օրերը, որոնք ապրեցան շնորհաբեր այցելությամբը Հայոց աստվածարյալ Հայրապետին։

պահուն, կեցած Իր ժողովուրդի և Իր խրղճմտանքին առջև, կրնա հայտարարել հավատքով և անխռով խղճմտանքով.

«Իբրև Հայրապետ և Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց պաշտոնս պիտի փառավորեմ ծառայելով բոլորանվեր Ազգիս, Հայրենիքիս, Եկեղեցիս և Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի»։

Ահա թե ինչու այսօրվան հոբելյանական հանդիսությունը բացառիկ նշանակություն ունի մեզի համար, վասնզի մեր սիրեցյալ Հայրապետը բացառիկ դեմք մը կոչված է

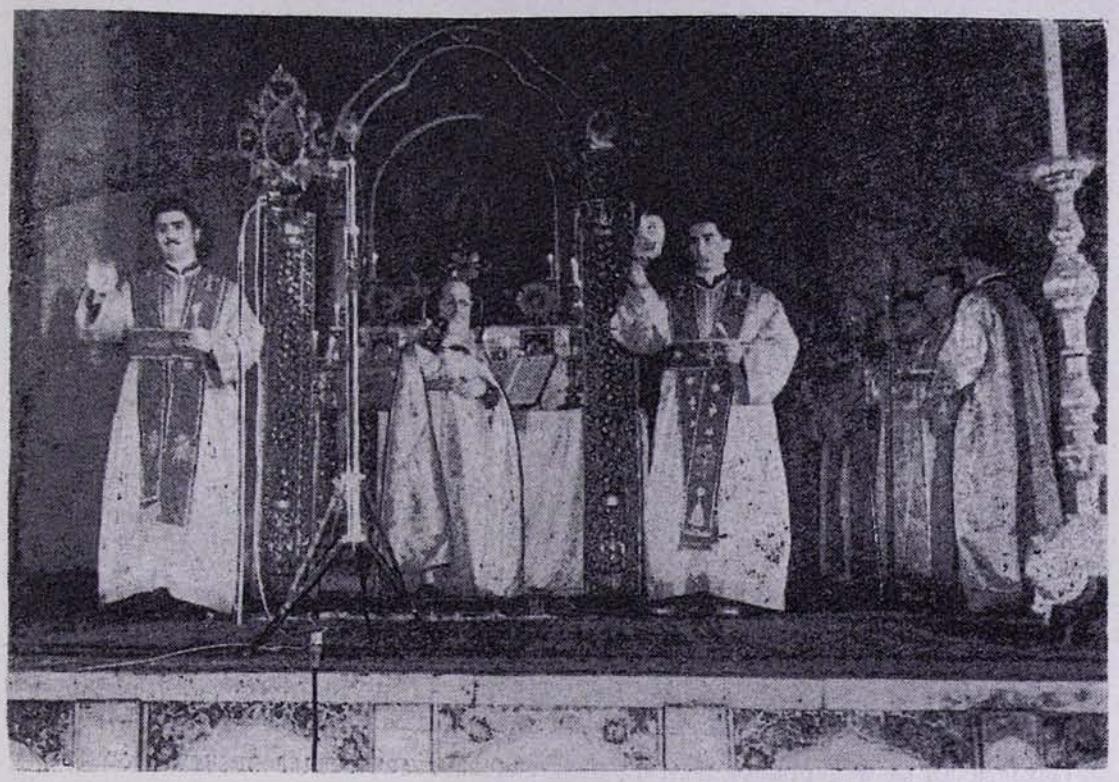

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՎ Տ. ԽԱԴ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ ՊԱՏԱՐԱԳՈՒՄ Է ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ

Նորին Վեհափառությունը հավատքի հուրը վառեց հավատքի մեջ թուլցած հոգիներեն ներս, Հայրենիքի սերը արծարծեց հայրենակարոտ հայորդիներուն մեջ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի սերը հրահրեց հավատավոր հայորդիներու խղճմտանքին մեջ։ Գաղութահայը անգամ մը ևս հայացավ, արիացավ ներկայությամբը իր աննման Հայրապետին, որուն հովվական այցելությունը բարիք մը, օրհնություն մը և ուրայ ություն և հպարտանքի պատճառ մը եղավ գաղութներու մեջ ցրված հայության համար։

Ու այս ամենեն վերջ, մեր սիրեցյալ ու անզուգական Հայրապետը Իր հիսնամյա Հոբելյանին և Իր գահակալության երրորդ տարեդարձին առիթով և այս հանդիսավոր

ըլլալ մեր եկեղեցական-ազգային պատմության մեջ։

Որքան գեղեցկորեն կպատշաճին շարակնոցի վարպետ գրչին սա գեղեցիկ տողերը մեր երանաշնորհ Հայրապետին. «Հայրապետ սուրբ և անբիծ և ընտրեալ յորովայնէ»։

Հավատավոր ժողովուրդ հայոց. այս հանդիսավոր օրվան մեջ և այս հանդիսավոր պահուն, համախմբված Միածնաէջ այս հոյակերտ Տաճարին խնկաբույր կամարներուն տակ, կխնդրենք բազկատարած Աստուծմե վասն արևշատության մեր սիրեցյալ Հայրապետին, Իր հիսնամյա հոբելյանական և գահակալության երրորդ տարեդարձին առիթով։ Նաև նվիրական պարտք կզգանք մեր անսահման երախտագիտությունը հայտնելու

Հայաստանի Կառավարության, որուն խոհական քաղաքականության և շատ բարյացակամ թույլտվության շնորհիվ կատարվեցան և ի գլուխ հանվեցան այս բոլոր դեղեցիկ գործերը Մայր Աթոռեն ներս և թեմերու մեջ։

Աստված անփորձ պահե մեր անմման Հայրենիքը՝ արևաշող Հայաստանը իր Կառավարությամբ, իր բանակով և իր ժողովուրդով միշտ և հավիտան։

ղոթքներից մեկը՝ Մայր Աթոռի անսասանության և իր պաշտելի Հայրապետի երկարակեցության և արևշատության համար.

«...Լսի՛ր այս ձայն, ո՜վ Աստված.
Երկա՜ր կյանք տուր Հայրապետին,
Երկա՜ր օրեր Հայոց Հոր.
Տե՛ր, անսասան պահիր Դու միշտ
Քո իսկ հիմնած Մայր Աթոռ...»։

ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆ ԵՎ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ՀՅՈՒՐԵՐԸ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԺԱՄԻՆ

Աստված անսասան պահե Հայոց Հայրապետական Աթոռը և բազմապատկե թանկագին կյանքին օրերը հոբելյար մեր սիրեցյալ Հայրապետին՝ ի փառս հայոց ժողովուրդին, ի պայծառություն Հայաստանյայց Եկեղեցիին և ի շինություն ու շենություն Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, ամեն»։

Հավարտ պատարագի Ս. Իշման Սեղանի առաջ կատարվում է Հայրապետական մաղթանք։ Միրանի և ոսկեհյուս շուրջառներով, մուգ-կարմիր շապիկներով կիսաբոլոր կանգնել է հոգևորականների ու դպիրների դասը Իշման Ս. Սեղանի շուրջ։ Կենտրոնում Հայոց Հայրապետն է, արծվենշան հովվական դավազանը ձեռքին ու սրբազան ապրումներ՝ իր մեծ հոգու մեջ...։

Հայ հավատացյալ ժողովուրդը ծնկի է եկել և մրմնջում է իր ամենասրտառուչ ա-

Հանդիսավոր վեհությամբ, անվարան լավատեսությամբ ու հավատով հնչում են սույն խոսքերը Հայրապետական մաղթանքի վերջում, «Էջ Միածինն ի Հօրէ» հոգեզմայլ շարականից և Տերունական սուրբ աղոթքից հետո։

Ապա երկար թափորը ձգվում է դեպի Վեհարան, երգելով «Որ զխորհուրդս» և «Որ զշնորհս» շարականները։ Վեհափառ Հայրապետի ամպհովանին կրում են պր. Արծրունի Զրբաշյանը, պր. Եդվարդ Ութուճյանը, պր. Հարրի Թադեոսյանը և պր. Հովհաննես Քեհյայանը։ Վեհափառ Հայրապետը, երջանիկ և աստվածարյալ Հոբելյարը, դեպի Վեհարան Իր ճանապարհի վրա բաշխում է Իր հայրապետական օրհնությունները Իր հավատացյալ ժողովրդին։ Բոլորը սրտագին

բարեմաղթություններ են առաքում առ Աստված։

Թափորը հասնում է Ծաղկյա դահլիճ, ուր Հայրապետական Գահի վրա է բազմում Վեհափառ Հայրապետը։

Պատմական այս դահլիճում տեղի են ունենում պաշտոնական շնորհավորությունները։

Հանդեսության ժամին, հանում Մայր Աթոռի միաբանության խոսք ասաց Մայր Տաճարի լուսարարապետ գեղաշնորհ Տ. Սահակ արքեպիսկոպոս Տեր-Հովհաննիսյանը.

«Սիրելի և թանկագին մեր Հայր.

Այսօր հայ հոգևորականությունը և համայն հայ հավատացյալ ժողովուրդը, սրտի անհուն բերկրանքով, շնորհավորում են Ձերդ Սրբության ծննդյան հիսնամյակը և կաթողիկոսության երրորդ տարեդարձը։

Երեք տարի առաջ Ձերդ Սրբության միաձայն ընտրությունը ամբողջ հայության սիրտը լցրեց բերկրանքով ու հրճվանքով։

Անցան երեք տարիները և մենք մեր աչքերով տեսանք, որ աստվածային բարեհաճությունը ամեն րոպե Ձեզ հետ է Ձեր անձնվեր աշխատանքի համար։

Ահա թե ինչու օրավուր ավելի սիրելի ու ավելի պաշտելի եք դառնում հայ հավատացյալ ժողովրդի համար։

Ձեր սրտին հատուկ է սերը, սեր առ Եկեղեցին, սեր առ Հայրենիքը, սեր առ հավատացյալ ժողովուրդը։

Ձեր եռամյա կաթողիկոսության ընթացքում, հավատացյալ ժողովրդի սերը, հարգանքը անչափ բարձրացավ և ջերմացավ։ Թոլորը հանձին Ձեզ տեսնում են իրենց սիրելի Հորը և հարազատին։

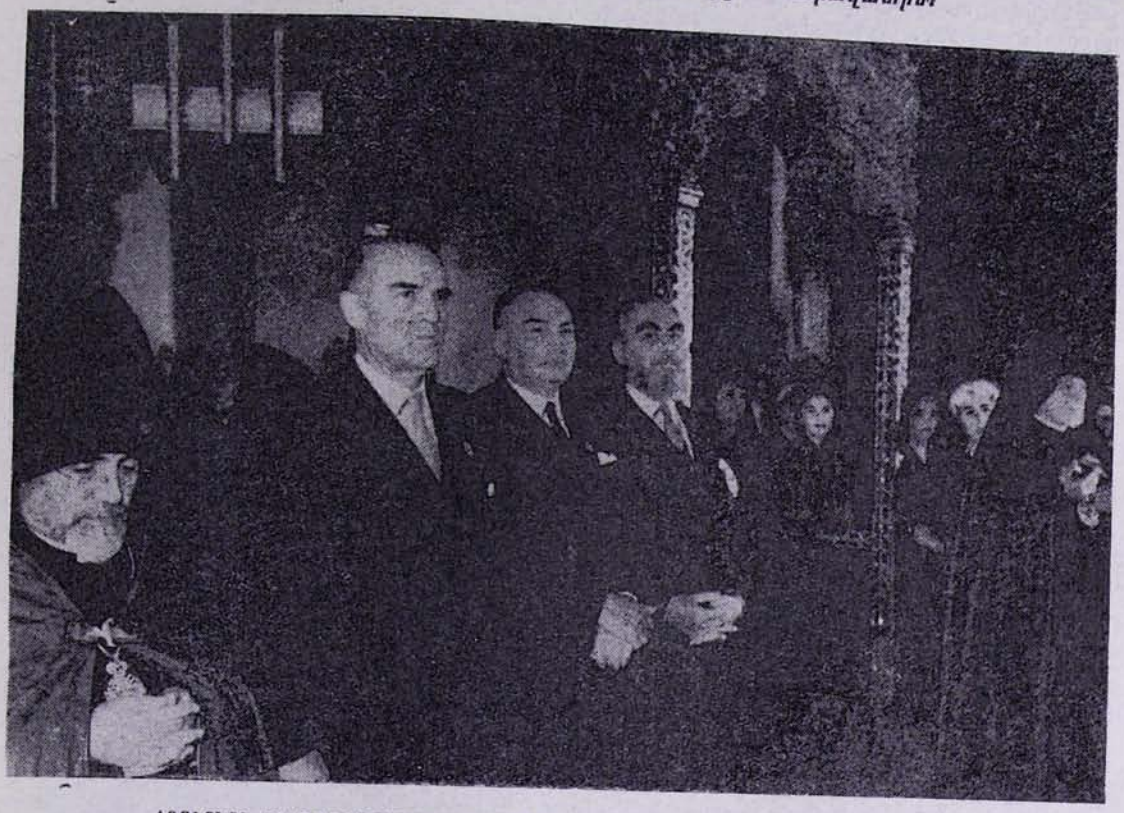

ՀՅՈՒՐԵՐՆ ՈՒ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԸ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԺԱՄԻՆ

Հանում Մայր Աթոռի միաբանության շնորհավորելով Ձերդ Սրբության ծննդյան հիսնամյակը և գահակալության երրորդ տարեդարձը, ի սրտե ցանկանում ենք երկար տարիներ Ձեզ բազմած տեսնել Հայրապետական գահի վրա։

Թող երկնային Տերը բազմապատկի Ձեր եռանդը ի պայծառություն Հայաստանյայց Եկեղեցու, հուրախություն հայ հավատացյալ ժողովրդի և ի խաղաղություն համայն աշխարհի։

Ողջ եղեք, Վեհափառ Տե՛ր»։

Հայկական ՍՍՌ Մինիստրների Սովետին առընթեր Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պր. Սարգիս Գասպարյանը, խանդավառ ծափերի մեջ ողջունելով Վեհափառ Հայրապետին, ասաց.

Զերդ Վեհափառությո՛ւն.

Զեր ծննդյան հիսնամյակի առիթով, մեր Հայրենի Կառավարության, Հայ Եկեղեցու գործերի խորհրդի և անձամբ իմ կողմից բերում եմ Ձեզ մեր ջերմ շնորհավորությունները և լավագույն ցանկությունները: Այսօր այս հանդիսավոր իրադրության մեջ միաժամանակ նշվում է Զեր գահակալության երրորդ տարեդարձը, որ նշանավորվում է չափազանց արդյունավետ և հայրենանվեր գործունեությամբ: Այս տոնակատարությանը ներկա են առասանմանի հոգևորականության բարձրաստիճան ներկայացուցիչները՝ Սեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսական Տեղապահ Խադ արքեպիսկոպոս Աջապահյանը. Սփյուռքի թեմական առաջնորդներ և արտասահմանի գրականության, արվեստի, մշակույթի և գործարար շրջանների ներկայացուցիչներ: Նրանք բերել են իրենց և մեր տարագիր եղբայրների սիրո և նվիրվածության զգացմունքները դեպի մեր սիրելի, մեր պաշտելի Սովետական Հայաստանը և դեպի Ս. Էջմիածինը:

Այս հանդիսավոր իրադրության մեջ ես պետք է ասեմ, որ այժմ բոլորի համար պարզ է, որ հայ ժողովուրդը, Սովետական Հայաստանը այլևս հին Հայաստանը, խեղճ ու անօգնական Հայաստանը չէ: Նա այժմ ուժեղ է, կանգուն, շրջապատված բազում բարեկամներով, Սովետական Միության ժողովուրդների մեծ ընտանիքում: Հայ ժողովուրդը այս կարճ ժամանակամիջոցում կարողացել է դրսևորել իր ստեղծագործական հանճարը, գեղեցկացնել ու շքեղացնել իր սիրելի Հայրենիքը: Այժմ բոլորիս համար, յուրաքանչյուր հայ մարդու համար պարզ է, որ հայ ժողովուրդը կարող է բարգավաճել, կառուցել իր Հայրենիքը միայն խաղաղության պայմաններում: Այդպես է նաև աշխարհի բոլոր ժողովուրդների համար: Դրա համար մեզ կյանքի պես անհրաժեշտ է խաղաղությունը և ժողովուրդների բարեկամությունը:

Դուք այս անցած տարիների ընթացքում Զեր բարձր հեղինակությամբ չափազանց գնահատելի գործ կատարեցիք խաղաղության ամրապնդման գործում: Այդ Զեր գործունեությունը բարձր են գնահատում հայ ժողովուրդը, մեր Կառավարությունը և մենք բոլորս:

Ես դարձյալ շնորհավորում եմ Զեզ, Զեր ծննդյան հիսնամյակը և Զեր գահակալության երրորդ տարեդարձը: Միաժամանակ ուզում եմ օգտվել այս երջանիկ առիթից, որպեսզի հաղորդեմ Զեզ, որ մեր Հայրենիքի մայրաքաղաքում ավարտվեց Զեզ համար կառուցված հարկաբաժինը, իբրև նվերը մեր, Զեր այս հանդիսավոր օրվան կապակցությամբ»:

Պր. Ս. Գասպարյանի խոսքերն ու հայտարարությունը ընդունվեցին տրտտագին ծափահարություններով և սրտագին բարեմաղթություններով, ի պայծառություն Մայր Հայրենիքի և ի բարգավաճումն մեր Հայրենի կառավարության։

Ապա խոսք առավ Մաղկյա դահլիճում Կիլիկյան Աթոռի Տեղապահ ամենապատիվ Տ. Խադ արքեպիսկոպոս Աջապահյանը և ասաց.

«Վեհափա՛ռ Տեր.

Զեր ծննդյան հիսնամյակի և գահակալության երրորդ տարեդարձի տոնակատարության ուրախ առիթով, պահ մը կանգ կառնեմ Զեր երեք տարվան աթոռաշեն և ազգաշեն գործունեության վրա:

Ազգընտի՛ր Հայրապետ.

Ս. Էջմիածնի բազմադարյան Մայր Աթոռի վրա Զեր գահակալությունը առիթ կընծայե մեզ՝ անգամ մը ևս վերանորոգելու մեր հավատարմական ուխտը հանդեպ Էջմիածնի Ս. Աթոռին: Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցվո կեդրոն Մայր Աթոռը, ուրախ ենք հայտնելու, որ Զերդ Վեհափառության օրով առավել ևս կդառնա եկեղեցական և ազգային կյանքի կեդրոն, լույսի փարոս, աշխարհի հեռավոր երկրները ցիրուցան մեր Ազգի բեկորները, խաղաղության, երջանկության, բարորության առաջնորդող:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին կոչդ այսօր իր հայացքները մանավանդ Սփյուռքի հայրենաբաղձ և Էջմիածնասեր հայությունը, որ կբաղձա լսել միշտ վերածաղկիլը Մայր Հայրենիքի և Մայր Աթոռի:

Ազգային և եկեղեցական տոներու առիթով Զերդ Վեհափառության օրհնյալ պատգամները, այնքան իմաստալից և ոգեշունչ քարոզները և հայրական շինիչ հորդորները հավատացյալ Զեր զավակներուն սրտերուն մեջ կստեղծեն հոգևոր ապրումի և ոգևորության երջանիկ պահեր:

Վեհափա՛ռ Տեր.

Զեր գահակալության երեք տարվան կարճ շրջանին Աթոռեն ներս շինարարական, կազմակերպչական, կարգապահական, ըլլա վարչական ձեռնարկներու մեջ ձեռք բերած հաջողություններով կրնամ արժանավոր հաջորդը հանդիսանալ մեծագործ և մեծահամբավ մեր հայրապետներուն, սկսյալ մեր Հայր Գրիգոր Լուսավորչեն մինչև Զերդ Վեհափառությունը, որոնք շինած, ծաղկեցուցած, բարեզարդած են հոգևոր լույսի, հավատքի, տեսիլքի կեդրոն Ս. Էջմիածինը. անոնց կարգին ներեցեք հիշեմ, Վեհափառ Տե՛ր, Ներսես Աշտարակեցիներ, Գևորգ Դ-եր, Խրիմյան Հայրիկներ, Գևորգ Զ-եր: Նման

Ձեր նախորդներուն, Ձերդ Վեհափառությունը, արիացած հոգվո զորությամբ, տոգորված Ազգի սիրովը և ծառայության ազնիվ ոգիովը և պատրաստակամ զոհաբերության, այսօր փայլուն դիրք մը կգրավեք Մայր Աթոռի հայրապետաց շարքին մեջ: Վեհափա՛ռ Տեր.

Ձեր խնամակալ հոգածության տակ, ուրախ ենք, որ ստեղծված է միաբանական բնականոն և ցանկալի կյանք: Սրբավայրը դարձած է աղոթքի և մեղվաջան աշխատանքի նեռոն, ուր իր բարձր կոչումին և պարտականության գիտակից օրինապահ միաբաններ, Ազգին և Եկեղեցիին սիրովը տոգորված, միշտ պատրաստակամ և անձնվեր Ձերդ Վեհափառությանը ծառայելու, և իր կարգին Ազգին և Եկեղեցիին ծառայելու համար:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածինը վերածաղկումի և վերակառուցման նոր շրջան մը կբոլորե: Ժամանակավոր փակված Հոգևոր Ճեմարանը բացված է և Ձերդ Վեհափառության անմիջական հսկողության տակ կնառաջդիմե: Ավելի քան 50 ուսումնատենչ և խոստումնալից ուսանողներ կդաստիարակվին մասնագետ ուսուցչական կազմին բարեխիղճ հսկողության տակ, Ազգին և Եկեղեցիին համար արժանավոր մշակներ ըլլալու: Ուրախ ենք, որ առաջնորդական թեմերն ալ կկազմակերպվին և առաջնորդական պատասխանատու պաշտոններ կտրվին պատրաստված հայ եկեղեցականներուն:

Շինարարական հսկա աշխատանքներուն մեջ ձեռք բերված հաջողությունները արդյունք պետք է նկատել Ձերդ Վեհափառության ազգանվեր անձին հանդեպ հայ ժողովուրդին ունեցած անվերապահ սիրո և հավատարմության և Հայաստանյայց բարեխնամ կառավարության բացարձակ վստահության. Ձեր պատկառելի և պաշտելի անձին հանդեպ: Ազգովին հպարտ ենք, տեսնելով, որ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի դիմագիծը այսօր հիմնովին փոխված է, բարեզարդված և ծաղկազարդված են պատմական արժեք ներկայացնող հնադարյան վանքեր ու եկեղեցիներ, հսկա կոթողները մեր նախնյաց: Կրոնասեր և եկեղեցասեր ոգին սկսած է նույնպես վերանորոգվիլ Ձերդ Վեհափառության հոգածության շնորհիվ:

Ձեր ծննդյան հիսնամյակի և գահակալության երրորդ տարեդարձի առթիվ հանուն Կիլիկիո Կաթողիկոսության օրինապահ միաբանության և հավատացյալ ժողովուրդին, ի սրտե կմաղթեմ Ձերդ Վեհափառության ա-

ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐՆ ՈՒ ՀՅՈՒՐԵՐԸ ԱՂՈԹՈՒՄ ԵՆ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ

ռևշատություն, կար ու կարողություն, կորով և եռանդ՝ ազգաշեն և աթոռաշեն Ձեր ձեռնարկներուն մեջ։

Թող հավետ ծաղկի և զորանա Մայր Աթոռ Լուսո Խորան Ս. Էջմիածինը։ Թող հավետ վերածաղկի հայ ժողովուրդի և մանավանդ սփյուռքահայության իդեալ Մայր Հայրենիքը»։

Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի անունից պրոֆ.-դոկտ. Արարատ Ղարիբյանը ողջունեց Վեհափառ Հայրապետին հետևյալ խանդավառ ճառով.

«Վեհափառ Տե՛ր.

Երկար ժամանակ ունկնդիր ենք եղել Ձեր մտքերին, Ձեր խոսքերին՝ երբեք տարվա մեր գործակցության ընթացքում, տեղյակ ենք եղել Ձեր խորհրդածություններին, ականատես ենք եղել Ձեր հայրենանվեր գործունեության, և ի տես և ի լուր ամբողջ հայության հայտարարում ենք ու վկայում՝ բարի են նպատակները Ձեր, Վեհափառ Տե՛ր, դի այդ նպատակները ուղղված են մեր ժողովրդի բարօրության։

Վեհ են ձգտումները Ձեր, Վեհափառ Տե՛ր, որովհետև Ձեր ձգտումն է միասնական պահել հայ ժողովրդին։ Մեծ է Ձեր հայրենանվեր գործունեությունը, որովհետև Ձեր գործունեությունը ուղղված է մեր ժողովրդի պահպանման, ազգապահպանման նպատակներին։

Արծիվը, մեր ժողովրդի ավանդական սովորության և ազգային հասկացողության համեմատ, մեր ժողովրդի հոգեկան բարձր սլացումն է։ Իզուր չէ, որ մեր մեծագույն կաթողիկոսներից մեկը կոչվում էր «Արծիվ Վասպուրականի»։ Մենք Ձեզ կոչում ենք «Արծիվ Հայաստանյայց», որ սավառնում եք մեր Ազգային Եկեղեցու երկնակամարում, լայն բացած Ձեր թևերը, Ձեր հովանու տակ առած մեր հավատացյալ ժողովրդին, մեր սփյուռքահայության և Ձեր խորահատ և իմաստուն հայացքով որոնում եք պատմության կիրճերում արահետներ, որոնք տուն կբերեն Սփյուռքի հայությանն, տուն կբերեն տարագիր եղբայրներին։ Օհնյա՜լ լինեն այն օրը և ճանապարհը, երբ և որով Դուք կառաջնորդեք մեր սփյուռքահայ եղբայրներին դեպի երկնակարկառ Էջմիածինը։

Օրհնյա՜լ լինի Ձեր ծնունդը, Վեհափառ Տե՛ր։

Օրհնյա՜լ լինի Ձեր գահակալությունը, Վեհափառ։

Արևշատությո՜ն, երկար կյա՜նք Ձեզ, Վեհափառ։

Կգործակցենք Ձեզ ի փառս Աստուծո և ի միասնություն և հերջանկություն մեր ժողովրդի։

Վեհափառ Տե՛ր, ընդունեցեք Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի կողմից այս նվերը»։

Պրոֆ. Ղարիբյանը, Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի կողմից, Վեհափառ Հայրապետին նվիրում է ոսկյա ադամանդակուռ արծիվը։ Ապա նա շարունակում է.

«Թույլ տվեք, Վեհափառ Տե՛ր, Ձեզ անվանել Արծիվ, Արծիվ Հայաստանյայց»։

Դահլիճով մեկ թնդում է զվարթ ու խանդավառ ծափահարությունների որոտը։

Համայն Վրաց Պատրիարք-Կաթողիկոս Նորին Սրբություն Մելքիսեդեկ Գ-ի և Վրացական Օրթոդոքս Եկեղեցու և հավատացյալների անունից Մաղկյա դահլիճում ողջույնի սրտագին և ջերմ խոսք ասաց գերապատիվ Տ. Զինովի եպիսկոպոսը.

«Ձերդ Սրբությո՛ն.

Համայն Վրաց Կաթողիկոս-Պատրիարք Մելքիսեդեկ Գ-ն անձամբ Իր անունից և Վրացական Ուղղափառ Եկեղեցու և ամբողջ վրաց ժողովրդի անունից շնորհավորում է Ձեզ Ձեր հիսնամյա հոբելյանի առթիվ և անկեղծորեն ցանկանում Ձեզ երկար կյանք, քաջառողջություն և հոգևոր հաջողություն Ձեր առաքելական ճանապարհին։ Թող Ձերդ Սրբությունը բարեզարդի հայոց հնադարյան Առաքելական Եկեղեցին։ Ուրախացրեք Ձեր հոգևոր հոտը և ողջ հայ ժողովրդին Ձեր բարի գործերով։ Դուք ընտրյալն եք Ձեր ժողովրդի և սիրեցյալը Ձեր հավատացյալ հոտի։

Համայն Վրաստանի Պատրիարք Մելքիսեդեկ Գ-ը Ձեզ հետ միասին ուրախակից է Ձեր հոբելյանական տոնակատարությանը և խորապես ցավում է, որ Իր վատառողջության պատճառով հնարավորություն չտվեց Ձեզ և բովանդակ հայ ժողովրդի համար տույն բերկրալի օրը անձամբ ներկա լինելու։ Ուղարկում է Նա Ձեզ այս ցնծալի օրը փբրև նվեր Աստվածամոր պատկերը։

Թող Տեր Աստված պահպանի Ձեզ բազում տարիներ ի բարօրություն Հայոց Եկեղեցու և բոլոր հայերի։ Մենք, Վրաց Եկեղեցու պատվիրակներս՝ Զինովի և Լեոնիդ եպիսկոպոսներս՝ միացնում ենք մեր ձայնը Վրաստանի մեր Պատրիարք Մելքիսեդեկ Գ-ի ձայնին և սրտանց ցանկանում Ձեզ հաջողություն և երկար կյանք։ Մենք մեզ երջանիկ ենք համարում, որ մասնակցում ենք Ձեր հոբելյանի տոնախմբությանը։

Թող ամրապնդվեն հայ և վրաց եղբայրական ժողովուրդների փոխադարձ սերն ու բարեկամությունը առհավետ։ Միասին աղոթենք Աստծուն համայն աշխարհի խաղաղության համար, որպեսզի Տերը փրկի բովանդակ մարդկությունը պատերազմի սպառնացող լուրջ վտանգից։

Թող լինի խաղաղություն ամբողջ աշխարհում»։

Անդրկովկասի մուսուլմանների հոգևոր վարչության նախագահ Շեյխ-ուլ-Իսլամ Շ. Մ. Հաքիմզադեի անունից ողջույնի հետևյալ ուղերձը կարդաց Ռզաև Ալի Աբասը.

«Հայոց Ազգի Սրբազնագույն Պատրիարք, Հայոց Եկեղեցու իմաստուն ղեկավար, Անդրկովկասի մուսուլմանների հավատարիմ բարեկամ, բոլորի կողմից մեծարված կաթողիկոս, Սրբազնագույն Վազգեն Ա.

Թուլլ տվեք այս նշանակալից օրը շնորհավորելու Ձեզ անձամբ Անդրկովկասի մուսուլմանների Շեյխ-ուլ-Իսլամ Հաքիմզադեի անունից, ինչպես նաև Անդրկովկասի մուսուլմանների Հոգևոր վարչության անդամների և Անդրկովկասի բոլոր մուսուլմանների անունից, Ձեր ծննդյան հիսնամյակի և գահակալության երրորդ տարեդարձի առթիվ և Ձեզ մատուցելու նրանց եղբայրական սալամը։

Ապարդյուն կլիներ փնտռել Անդրկովկասի հայ և մուսուլման ժողովուրդների բարեկամության ու եղբայրության սկզբնավորման թվականը պատմության էջերում։ Անտարակույս, մի քանի դարերից հետո հարգանքով և երախտագիտությամբ կնշեն Ձեր գործունեությունը կրոնի և եկեղեցիների ղեկավարման, բարեկամության, եղբայրության ու անկեղծ սիրո ամրապնդման ասպարեզում՝ ոչ միայն Անդրկովկասի հայերի և մուսուլմանների մեջ, այլև բոլոր ազգերի և ժողովուրդների մեջ։

Անդրկովկասի մուսուլմանների Հոգևոր վարչության նախագահ Շեյխ-ուլ-Իսլամը, Անդրկովկասի մուսուլմանների Հոգևոր վարչության անդամները, ինչպես և Անդրկովկասի բոլոր մուսուլմանները ջերմորեն աղոթում են միակ Ալլահին, որպեսզի Նա ի վերուստ պարգևի Ձեզ, Սրբազնագույն Հայր, երկար կյանք, քաջառողջություն և ամրակուռ տոկունություն հոգևոր ասպարեզում։

Թո՛ղ Նա այս տոնը դարձնի երջանիկ ու նշանակալից օր բոլոր ժողովուրդների համար, հատկապես եղբայրական հայ ժողովրդի համար։

Թո՛ղ ամենատեսորմած Ալլահը օգնի Ձեզ, որպեսզի Դուք միասնական ծաղկեփունջ ստեղծեք այն բացված ծաղիկներից, որ Դուք աճեցրել եք եղբայրության, բարեկամության և սիրո երփներանգ սերմերից»։

Արտասահմանի մեր թեմերի, թեմական կազմակերպությունների, ազգային-եկեղեցական իշխանությունների անունից Վեհա-

ՊՐ. Ս. ԳԱՍՊԱՐՅԱՆԸ, ՊՐ. Ն. ԿՅՈՒԼՊԵՆԿՅԱՆԸ ԵՎ ՊՐ. Ս. ՔՅՈՒՐՔՃՅԱՆԸ ՍԱՂԿՅԱ ԴԱՀԼԻՃԱՌՄ

փառ Հայրապետին ողջունում է Արևմտյան Եվրոպայի Հայրապետական պատվիրակ և Ֆրանսիայի հայոց առաջնորդ գերապատիվ S. Սերովբե եպիսկոպոս Մանուկյանը.

«Վեհափա՛ռ Տեր.

Արտասահմանեն եկող ներկայացուցչի մը համար շատ դժվար է արտահայտվիլ այս նվիրական պահուն, բայց կվստահեցնեմ Ձերդ Սրբությունը, թե այսօր, երբ Էջմիածնի սուրբ կամարներուն տակ կտոնենք Ձեր ծննդյան և գահակալության տարեդարձը, և նույնիսկ այս պահուս, այս պատմական դահլիճին մեջ բոլորված, մեր սերն ու մեր հավատարմությունը կներկայացնենք Ձերդ Սրբությանը։ Վստահ եղեք, որ ամբողջ աշխարհի հայության զգացումները և սերը կեդրոնացած են Ս. Էջմիածնին և Ձերդ Վեհափառության անձին վրա։ Ս. Էջմիածինը, իբրև հոգևոր կեդրոն ամբողջ հայության և Ամենայն Հայոց Հայրապետը իբրև Հայր և Հովվապետ՝ թանկագին են և սրտի մոտ ամեն հայ մարդու համար։ Այսպես եղած է մեր ամբողջ պատմության ընթացքին։ Հայ ժողովուրդը կապված է Էջմիածնին և անոր Հայրապետին իր ամբողջ պատմության ընթացքին։ Բայց, Վեհափառ Տեր, թույլ տվեք ըսել, որ թերևս մեր ամբողջ հայրապետներու շարքին Դուք բացառիկ անձնավորություն մը և պարագա մը կներկայացնեք։ Մինչև հիմա Սփյուռքի հայության, օտար երկինքներուն տակ գտնվող հայերուն համար Էջմիածինը և Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը խորհրդանշաններ էին, երազներ էին, միայն զգացումներ էին, բայց Ձեր գահակալության առաջին օրեն իսկ, մասնավորաբար արտասահմանի հայության համար, անոնք դարձան շոշափելի իրականություններ, վասնզի Դուք, տեսակ մը խզելով այն ավանդական կապը, առաջին իսկ առթիվ ալցի ելաք օտար աստղերու, օտար երկինքներու տակ ցրված Ձեր սիրեցյալ ժողովուրդին։ Կրոնասիրության, հայրենասիրության, Էջմիածնասիրության հզոր ալիք մը տարիք Ձեր հետ ամբողջ Սփյուռքի հայության, և այդ զգացումներով ողողեցիք և խռովեցիք զանոնք։ Անկե ի վեր անոնց մտածումները, անոնց զգացումները արևածաղկի մը պես դարձած են դեպի Ս. Էջմիածին՝ մեր հոգևոր կեդրոնը և դեպի մեր Հայրենիքը։ Բայց այդ խանդավառությունը ժամանակավոր չեղավ, վասնզի անոնք այլևս կապվեցան Ս. Էջմիածնին և կապվեցան Ձեր պատվական անձին հետ, և անկե ի վեր միշտ հետաքրքրությամբ կհետևին այն բոլոր գործունեությանց, որոնք տեղի կունենան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի մեջ, իբրև Հոգևոր Ճեմարանի գործ, իբրև մշակութային գործ, իբրև շինարարական գործ, և այդ ամբողջը կավելցնե սերը անոնց և հավատարմությունը դեպի Ս. Էջմիածին։ Յուրաքանչյուր քար, որ կդրվի Ս. Էջմիածնի շրջապատին մեջ, իբրև շինություն և իբրև նորոգություն, տեսակ մը հավատարմության նոր զգացում մը կավելցնե արտասահմանի ամեն հայու սրտին և հոգիին մեջ։

Այսօր, այս նվիրական պահուն, իմ տկար անձովս և իմ տկար ձայնով, Վեհափա՛ռ Տեր, ընդունեցեք ամբողջ արտասահմանի հայության որդիական սերը և հավատարմությունը հանդեպ Ս. Էջմիածնին և հանդեպ Ձեր անձին, անոնց մաղթանքները Ձեր առողջ և երկար կյանքին համար, անոնց աղոթքները Ձեր բարի ծրագիրներուն իրագործման համար, անոնց երազները Հայ Եկեղեցվո և հայ ժողովրդի միասնականության համար։ Թերևս իրենց փափագները, իրենց երազները, իրենց մաղթանքները ամբողջությամբ արտահայտած չեմ ըլլար, եթե այս հանդիսավոր և նվիրական պահուն չհիշեմ նաև այն թեթև ամպը, այն տխուր զգացումը որ կտիրե տակավին արտասահմանի մեջ։ Ես, ինչպես միշտ սիրած եմ ըսել, այն արդյունք է թյուրիմացություններու և անհասկացողությանց։

Վեհափա՛ռ Տեր, ամբողջ հայությունը, կրնամ ըսել առանց խտրության, փափագեցավ, որ այս բարեբաստիկ տոնակատարությանց առթիվ, երբ հոս եկած են արտասահմանի հոգևոր և աշխարհիկ ներկայացուցիչները, Ձեր բարի խորհուրդներովը, Ձեր հայրական սիրովը այդ ամպերը փարատին արտասահմանի հայ երկնքեն, պայծառանա արտասահմանի հայության երկինքը այնպես, ինչպես պայծառ և արևաշող է Ս. Էջմիածնի երկնակամարը և մեր ամբողջ Հայրենիքը։ Անոնց ամենուն հավատարմության զգացումները կրկին ներկայացնելով Ձերդ Վեհափառությանը, ընդունեցեք բոլորի մաղթանքները Ձեր երջանկության, արևշատության և Ձեր հովվապետական տարիներու գործունեության համար»։

Ներքին թեմերի անունից, վրահայոց թեմական առաջնորդ գերաշնորհ S. Կոմիտաս եպիսկոպոսն իր ելույթում ասաց.

«Վեհափառ Հայրապե՛տ.

Այս պատմական օրերին, ինձ վրա քաղցր պարտականություն է դրված Մայր Աթոռի ներքին թեմերի, Արարատյան, Շիրակի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Նոր-Նախիջևանի, Մոսկվայի և թեմական խորհուրդների, քահանայից դասի և համայն հայ հավատացյալ ժողովրդի անունից շնորհավորել Ձեր ծննդյան հինամյակը և գահակալության երրորդ տարեդարձը։

Ինձ բառեր պակասում են արտահայտելու համար մեր հավատացյալ ժողովրդի Ձերդ Վեհափառության հանդեպ տածած սիրո չափը, նրանց հույսերն ու հույզերը և մանավանդ նրանց խորին հավատը հանդեպ Ձեզ։ Դուք անձամբ համոզվեցիք դրանում, երբ Ձեր գահակալությունից մի տարի անց, այցելեցիք նրանց։ Ամենուրեք ժողովուրդը պաշտելու աստիճան սիրեց Ձեզ և էջմիածնի խորհուրդը մի անգամ ևս Ձեր անձի մեջ զգեցավ մարմին, դարձավ շոշափելի բոլորի համար ու վերակերտվեց որպես մեր բազմաշարշար ժողովրդի անցյալ փառքը ու շքեղ ներկան կամրջող անխորտակելի ամրոց։ Ո՛ւր էլ որ եղաք՝ Երևան, Լենինական, Թբիլիսի, Բաքու, Նոր-Նախիջևան, Ձեր քարոզներով և խրատներով արթնացրիք Ձեր զավակների սրտերում Ս. էջմիածնի սերը, Հայրենիքի գաղափարը ու մանավանդ ազգային-եկեղեցական միասնության ոգին։

Այսօր Մայր Հայրենիքի և Սովետական Միության մեջ գտնվող թեմերը ղեկավարվում են Մայր Աթոռի միաբան շնորհունակ, երիտասարդ և անձնդիր հոգևոր առաջնորդներով, և նրանց կողքին կանգնած են հավատավոր մարդկանցից կազմված թեմական-եկեղեցական խորհուրդներ, որոնք իրենց կարելին չեն խնայում՝ զորացնելու Մայր Աթոռի հեղինակությունը, շենացնելու Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին՝ ի մխիթարություն Ձեզ ու բովանդակ հայության։

Այս պատմական րոպեին, երբ տոնվում է Ձեր ծննդյան հիսնամյակը և գահակալության երրորդ տարեդարձը, մեր բոլորի սրտագին մաղթանքն է, որ ամենակարող Աստված պարգևի Ձեզ արևաշատ ու երկար օրեր, որպեսզի Ձեր նախաձեռնած բոլոր եկեղեցաշեն ու հայրենանվեր գործերը կատարվեն ի բարին։

Մնկի եկած Իշման Ս. Սեղանի առաջ, աղոթում ենք՝ «Երկար կյանք տուր Հայրապետին, երկար օրեր Հայոց Հոր»։

Ընդունեցե՛ք մեր ներքին թեմերի անունից ամենաջերմ համբույրներ Ձեր Ս. Աջին։

Խոսք է տրվում նաև ՍՍՌՄ ժողովրդական նկարիչ, կախարդիչ գույների մեծ վարպետ Մարտիրոս Սարյանին.

«Վեհափառ Տե՛ր.

Մենք այսօր գոհունակությամբ տոնում ենք Ձեր ծննդյան հիսնամյակը և գահակալության երրորդ տարեդարձը։ Մեր հավատացյալ ժողովուրդը երջանիկ է, որ ունի ազգընտիր արժանավոր Կաթողիկոս, որի ամբողջ գործունեությունը նվիրված է մեր ժողովրդի բարօրությանը և մեր Եկեղեցու ծաղկմանը։ Ս. էջմիածինը, որ 1600 տարվա հնություն ունի, եղել է մեր ժողովրդի ամրության և տոկունության նշանը։ Այսպես էլ մնում է ցայսօր։ Դրան ավելացել է նաև այն, որ այժմ Ս. էջմիածինը խորհրդանիշն է մեր հայրենաբնակ և սփյուռքահայ ժողովրդի միասնության և եղբայրության։

Մենք հույսով ենք, որ Ձեր իմաստուն առաջնորդությամբ մեր հավատացյալ ժողովուրդը, ինչպես միշտ, այժմ էլ կմնա միասնական և մեկ ժողովուրդ Ս. էջմիածնի շուրջը համախմբված։

Շնորհավորում եմ Ձեր ծննդյան հիսնամյակը և գահակալության եռամյակը։ Ցանկանում եմ Ձեզ երկար տարիներ և առողջություն, որպեսզի Դուք այդ ծանր պարտականությունը, որ մենք դնում ենք Ձեզ վրա, կատարեք սրբությամբ»։

Ապա Ծաղկյա դահլիճում կայացած հանդիսության վերջում, հանդիսավոր ու վեհ լռության մեջ, շնորհակալության սրտառուչ խոսք է ասում հոբելյար Վեհափառ Հայրապետը.

«Մեծ արարէ զՏէր ինձ, և բարձր արասցուս զանուն նորա ի միասին»։

(ՍԱՂՄ. ԼԳ 4)։

Գոհություն Աստուծո ամենակալին, որ Մեր կյանքի հիսուն տարիներու հանգրվանին, այսօրվան առավոտը կողջունեմք Ս. էջմիածնի շնորհներուն ներքև, Հայրենի սրբազան Հողի վրա, մեր սիրեցյալ ժողովուրդի ծոցին մեջ, հարազատներով շրջապատված։

Այս օրը մեծ պարգև մրն է մեզ բոլորիս համար։ Պարգև, վասնզի Մեր անձին ու Մեր համեստ գործունեության հետ կապված այս հանդիսությունը կվերածվի Մայր Աթոռ Ս. էջմիածնին օրհներգելու և փառաբանելու հանդեսի, երբ Հայ Պետության ներկայացուցիչներ, Հայաստանյայց Եկեղեցվո նվիրապետական Աթոռներու և հայ հոգևորականության բարձրաստիճան սպասավորներ, հայ մտավորականության ու ժողովուրդի ներկայացուցիչներ Մայր Հայրենիքեն և արտասահմանեն, բոլորը մեկ սիրտ մեկ հոգի, տոնական ցնծությամբ, անգամ մը ևս կուգան հնչակելու հայ ժողովուրդին հավատի և սիրո միությունը։

Սրտագին շնորհակալություն Մեր սրբազան եղբայրներուն, որոնք, գլխավորությամբ Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսական Տեղապահ ամենապատիվ Տ. Խադ արքեպիսկոպոսի, այնքան անկեղծ ու հոգեպարար զգացումներ և բարի մտածումներ ընծա բերին Մեզ, ընծա Ամենայն Հայոց Հայրապետության։

Ջերմագին շնորհակալություն տիար Սարգիս Դասպարյանին, որ հանուն մեր Հայրե-

նի կառավարության արտասահման իր հանոով, շարժեց մեր սրտերը, առավել հույս ու լավատեսություն շնորհելով Մեզ Մեր հետագա գործունեության հանապարհին: Մենք հետզհետե ավելի ու ավելի կհամոզվինք, թե մեր օրերուն, այստեղեն սկիզբ առած եկեղեցաշեն գործը, շնորհիվ Տիրոջ օգնականության և մեր Պետական իշխանության զատախոհ ու բարյացակամ վերաբերմունքին, պիտի շարունակվի ու պիտի հասնի իր լրումին՝ ի փառս Աստուծո, ի փառս հայ հավատավոր ժողովուրդին:

Մենք բոլորս, սիրելինե՛ր, տեսե՛ք ինչքան երջանիկ ենք, ինչքա՜ն արևեր կծագին մեր հոգիներու աշխարհեն ներս և ինչքա՜ն սրբազան մտածումներ, հույզեր, տեսիլքներ կծաղկին այնտեղ: Ո՞վ է հավաքեր մեզ այստեղ՝ հեռու աշխարհներեն: Ի՞նչ հրաշագործ զորություն է այդ ամենակարող:

Աստուծո խոսքն է այդ, ո՜վ ժողովուրդ հայոց: Միածնի լույսն է այդ, որ այստեղ իջավ շատ դարեր առաջ անեղ զորությամբ, ու փայլատակեց հայոց հոգիները բոլոր:

Ամեն հայ երկու հազար տարիներե ի վեր իր սրտին ու երակներուն մեջ շող մը կկրե այդ աստվածառաք լույսեն:

Ամեն հայ, անխտիր, Ս. Էջմիածինը կսիրե երկու հազար տարիներե ի վեր:

Ոչ մեկ մարդկային ձեռք և ոչ մեկ նյութական ուժ չեն կրնար բաժնել հայը ի՛ր Էջմիածնեն և ոչ ալ Էջմիածի՛նը հա՛յ ժողովուրդեն:

Եվ Ս. Էջմիածինը, Աստուծո կամքով, իր առաքելությունը պիտի շարունակե անհանգիստ կերպով իբրև քրիստոնեության սյուն, իբրև լուսավորիչ ու դաստիարակ հայ ժողովուրդին, իբրև գանձարան հոգևոր ու բարոյական արժեքներու, իբրև հանապարհ դեպի հավիտենականություն:

Ս. Էջմիածինը պիտի շարունակե նաև իր պատմական առաքելությունը իբրև հայ ժողովուրդի միության հզոր ախոյան և մանավանդ ի սփյուռս աշխարհի ցրված մեր Ազգին իբրև փրկության լաստ:

Մենք պիտի պաշտպանենք, պիտի զորացնենք, պիտի ծաղկեցնենք Էջմիածինը սուրբ, մեր Հայրենի Երկրի ժողովուրդին և Սփյուռքի հայության համար հավասարապես: Ս. Էջմիածնով պիտի բարձրացնենք փոքրիկը հայ ժողովուրդի խղճին և պիտի հաղթենք:

Հայե՛ր, հարազատնե՛ր Մեր, աշխարհի բոլոր համբաներեն, բոլոր ծագերեն, երբ իրավ հավատք կա ձեր մեջ, երբ հշմարիտ զավակներն եք մեր խաչված Ազգին, բոլորդ անխտիր եկե՛ք, միացե՛ք Ս. Էջմիածնով, որպեսզի սուրբ հաղթանակը ըլլա կատարյալ և մեր ապագան՝ պայծառ, ապահով:

Այս սրբազան պահուն, այս սուրբ կամարներուն տակ կաղոթենք ձեզ բոլորիդ համար, սիրելի՛ հավատացյալ զավակներ Մեր: Կաղոթենք ձեր բոլորիդ առաջնորդության ու բարորության համար: Կաղոթենք մեր Ս. Եկեղեցվո անսասանության ու շինության համար, կաղոթենք մեր Ազգի ու Հայրենիքի խաղաղ ծաղկումին ու հառաջընթաց վերելքին համար:

Կաղոթենք համայն աշխարհի խաղաղության ու ժողովուրդներու եղբայրության համար:

«Փրկեա՛, Տէր, զժողովուրդս քո և օրհնեա՛ զժառանգութիւնս քո, հովուեա՛ և բարձրացո՛ զնոսա մինչև յաւիտեան» (Սաղմ. ԻԷ 8—9):

Լուսո խորան Ս. Էջմիածնեն Ձեզ բոլորիդ սիրո ողջո՜ւյն հայրական և օրհնությո՜ւն. բյո՜ւր օրհնություն կենարար: Ամեն»:

Վեհափառ Հայրապետի բարեբաստիկ ծննդյան հիսնամյա և գահակալության երրորդ տարեդարձի հոբելյանական հանդիսությունները Ծաղկյա դահլիճում վերջացան Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»-ով։ Հոբելյար Հայրապետը ընդունեց հայ հավատացյալ ժողովրդի անայլայլ հարգանքի և երախտագիտության տուրքը, արևաշատ կյանքի և բազմարդյուն գահակալության սրտագին մաղթանքներով։

Աջահամբույրից հետո բոլոր ներկաները հյուրասիրվեցին կոնյակով և շոկոլադով։